

SOBRE LA REGALIA D'ESTABLIR IMPOSICIONS I BARRES A CATALUNYA: LA CONVINENÇA DE SANT JOAN DESPÍ (1370)

PERE VERDÉS PIJUAN

Introducció.— En les pàgines que segueixen, presento la transcripció d'un seguit de disposicions reials, totes elles datades l'any 1370, segons les quals els principals nobles laics del país reconeixien la potestat exclusiva del monarca, llavors Pere el Cerimoniós, a l'hora d'establir *imposicions* i *barres* arreu del Principat¹. Aquesta sèrie de documents procedeixen del registre 920 del fons de Cancelleria de l'Arxiu Reial de Barcelona (ACA) i ja foren esmentats breument per Max Turull en un article publicat, l'any 2000, en el numero cinc d'aquesta mateixa revista². Tal com va posar de manifest Turull, aquest text posseeix un innegable interès per la història del dret a Catalunya i és precisament per aquesta raó que he cregut convenient d'editar-lo també a *Initium*, bo i agraïnt la possibilitat que m'ha donat el seu director de fer-ho.

Una breu contextualització.— Però abans de passar a la transcripció voldria fer unes breus observacions que permetin contextualitzar mínimament les esmentades disposicions reials. Amb aquest propòsit, dues són les idees fonamentals que m'agradaria posar de relleu: d'una banda, la progressiva construcció d'una nova fiscalitat municipal a Catalunya durant els darrers segles de l'època medieval, dins de la qual van ocupar un lloc destacat els impostos de caràcter indirecte; d'altra banda, la voluntat de la monarquia d'intervenir en les hisendes municipals d'arreu del país, amb el doble objectiu de reforçar la jurisdicció reial i, alhora, d'aconseguir noves fonts de renda.

¹ Com és sabut, les *imposicions* (*sises, ajudes...*) eren impostos de caràcter indirecte que bàsicament gravaven el consum de productes alimentaris de primera necessitat (pa, vi, carn i peix) i les transaccions comercials de mercaderies diverses. Pel que fa a les *barres*, tal com es desprèn del seu nom, eren drets de pas que pagaven les persones, animals i/o mercaderies que circulaven per un determinat indret, que hom podia controlar amb un barra.

² Max TURULL, «Sobre la potestad tributaria del Conde de Barcelona (siglos XII-XV)», dins *Initium* 5 (2000) 589-623 (esp. 615 i ss.).

Com és sabut, des de mitjan s. XIII, la pressió fiscal de la Corona i/o dels senyors, juntament amb les creixents necessitats de les pròsperes comunitats urbanes propiciaren el naixement i el desenvolupament de les hisendes municipals. D'entrada, els regidors d'aquestes comunitats reberen sengles privilegis dels seus respectius senyors, autoritzant-los a recaptar derrames o *talles* entre els seus conciutadans per fer front a les susdites contingències econòmiques. Habitualment, aquests permisos senyorials tenien un caràcter indefinit i disposaven la contribució dels veïns de forma proporcional a llur patrimoni. No obstant, des de finals de la tretzena centúria, assistim a l'aparició d'una nova figura fiscal, l'impost indirecte, que poc a poc va anar afermant-se sobretot en la hisenda d'aquelles poblacions on hi havia una activitat comercial suficientment important³.

Aquest impost indirecte se superposava a una fiscalitat senyorial preexistent de similars característiques (*lleudes, passatges, mesuratges...*), i fonamentalment gravava el consum de productes alimentaris bàsics (pa, vi, carn i peix), les transaccions comercials i el trànsit de mercaderies⁴. Inicialment, les noves exaccions reberen noms diversos (*sises, ajudes, imposicions, barres, almoines...*), però —a Catalunya— va tendir a imposar-se el terme *imposició* per designar els impostos sobre el consum i el comerç, i *barres* per referir-se als que gravaven la circulació. Com he dit, *imposicions* i *barres* aparegueren a finals del s. XIII i inicialment van tenir un caràcter extraordinari, és a dir, que foren recaptats, prèvia llicència senyorial, per fer front a necessitats puntuals del municipi, bàsicament demandes reials/senyorials i obres públiques. Ara bé, dins del domini reial, la intensa pressió fiscal a la qual foren sotmesos els consistoris, especialment durant el segon terç del s. XIV, per finançar la política mediterrània de la Corona i la posterior guerra amb Castella va donar lloc a un important endeutament a llarg termini, que finalment va esdevenir una càrrega impossible de redimir. L'assignació del producte de les *imposicions* al finançament d'aquest deute, així com la potestat pràcticament absoluta concedida pel rei als municipis a l'hora de gestionar-les va suposar la municipalització —de *facto*— d'aquest impost⁵.

³ Sobre els orígens de la fiscalitat municipal a Catalunya, vegeu: Pere ORTÍ, Manuel SÁNCHEZ i Max TURULL, «La génesis de la fiscalidad municipal en Cataluña», en *Revista d'Història Medieval* 7 (1996) 115-134.

⁴ Vegeu un exemple d'aquesta superposició de fiscalitats a Pere ORTÍ GOST, *Renda i fiscalitat en una ciutat medieval: Barcelona, segles XII-XIV* (CSIC, Barcelona 2000).

⁵ Sobre l'evolució de les *imposicions* en els municipis del domini reial català, vegeu els diversos estudis realitzats per P. Ortí, pel cas de Barcelona, i per mi mateix, pel cas de Cervera: Pere ORTÍ, «Les "imposicions" municipales catalanes au XIVe siècle», dins D. MENJOT-M. SÁNCHEZ (coord.), *La fiscalité des villes au Moyen Âge (Occident méditerranéen)*. 2. *Les systèmes fiscaux* (Ed. Privat, Toulouse, 1999) 399-422; ORTÍ, *Renda i fiscalitat* 529-569; Pere VERDÉS, «Les imposicions a Cervera durant la segona meitat del s. XIV», dins M. SÁNCHEZ-A. FURIÓ (eds.), *Actes del Col·loqui «Corona, municipis i fiscalitat a la Baixa Edat Mitjana»* (Institut d'Estudis Ilerdencs, Lleida 1997) 383-422; Pere VERDÉS, (...)

Pel que fa als llocs de domini senyorial (laic o religiós), l'evolució de l'impost indirecte municipal fou sensiblement diferent. Certament, des de finals del s. XIII, hom pot documentar l'establiment d'*imposicions* i *barres* extraordinàries en aquestes poblacions, prèvia obtenció del corresponent permís senyorial⁶. No obstant, posteriorment, el seu procés de consolidació dins de la hisenda municipal no va seguir exactament els mateixos passos que en el reialenc. Dos foren els fets que provocaren aquesta desigual evolució. D'una banda, com ja he dit, la menor pressió fiscal a què foren sotmesos els municipis senyorials durant la primera meitat del s. XIV, quan la Corona va fer recaure el pes de la costosa política mediterrània fonamentalment sobre el llocs del seu domini. D'altra banda, com també he apuntat, les reivindicacions de la regalia d'establir *imposicions* i *barres* iniciades per la monarquia durant el darrer terç del s. XIV, amb el propòsit de reforçar la seva jurisdicció i d'aconseguir nous ingressos per les extenuades arque reials.

A partir de 1356, la importància de l'impost indirecte també havia començat a augmentar progressivament en els llocs de senyoriu com a conseqüència dels donatius fets pels nobles a la Corona en el marc de la guerra contra Castella, així com del finançament de les muralles construïdes per fer front a l'entrada de companyies mercenàries al Principat. Doncs bé, fou en aquest moment quan el rei Pere el Cerimoniós va començar a reclamar decididament la potestat exclusiva del monarca a l'hora d'establir els impostos indirectes esmentats⁷.

Caldria estudiar detalladament aquest fenomen, el qual s'inscriu en un procés molt més complex i general d'afirmació del poder reial a Catalunya i a

(...)

«Administrar les pecúnies e béns de la universitat». *La política fiscal i les estratègies financeres d'un municipi català a la baixa Edat Mitjana* (Cervera, 1387-1516), (Tesi doctoral inèdita, Universitat de Barcelona, 2004) 758-865.

⁶ Vegeu, per exemple: Andreu GALERA, «Endeutament i fiscalitat senyorial a la Catalunya del segle XV. El cas del comtat de Cardona (1419-1433)», dins M. SÁNCHEZ (ed.), *Fiscalidad real y finanzas urbanas en la Cataluña Medieval* (CSIC, Barcelona 1999) 363-391, esp. 369-379; Antoni LLORENS, *Solsona i el Solsonès en la història de Catalunya*, vol. II (Virgili & Pagès, Lleida 1987) 19-20; Manuel SÁNCHEZ, «Fiscalidad y finanzas de una villa señorial catalana: Castelló d'Empúries, 1381-1382», dins M. SÁNCHEZ (ed.), *Fiscalidad real y finanzas urbanas en la Cataluña Medieval* (CSIC, Barcelona 1999) 301-362; Andreu BASSAS, «Els privilegis de Castelló i del comtat d'Empúries», *EUC VIII* (1914) 250-305, esp. 260; Joan SERRA VILARÓ pyre., *Baronies de Pinós i Mataplana*, vol. II (Balmes, Barcelona 1947) 87-154; Jordi MORELLÓ, *Fiscalitat i deute públic en dues viles del Camp de Tarragona. Reus i Valls, segles XIV-XV* (CSIC, Barcelona 2001) 539-556; Benigne MARQUÈS, «Guillem Arnau i Patau, bisbe d'Urgell (1362-1365)», *Urgellia V* (1982) 286-290.

⁷ Certament, l'any 1316, ja tenim constància una pragmàtica de Jaume II, afirmant la regalia d'establir *imposicions generals o especials* en qualsevol ciutat o lloc de Catalunya. No obstant, com he dit, durant la primera meitat del s. XIV són moltes les llicències senyorials que documentem per recaptar *imposicions* (Max TURULL-Pere VERDÉS, «Sobre la hisenda municipal a Constitucions y altres drets de Cathalunya (1704)», dins M. SÁNCHEZ (ed.), *Fiscalidad real y finanzas urbanas en la Cataluña Medieval* (CSIC, Barcelona 1999) 121-154, 126-140).

la Corona d'Aragó durant els darrers segles de l'època medieval⁸. De moment, a la llum dels estudis existents, tot sembla indicar que, durant la dècada de 1370, la monarquia va iniciar una ofensiva destinada a controlar i/o treure profit econòmic de la recaptació d'*imposicions* i *barres* arreu del Principat⁹. Amb aquest propòsit, dues foren les principals línies seguides per la Corona: d'una banda, l'inici d'actuacions judicials contra qualsevol establiment de les esmentades exaccions en territori senyorial, que no comptés amb una autorització reial; de l'altra, la recerca d'arguments per qüestionar la potestat assolida per molts municipis reials sobre les *imposicions*, mercès a l'assignació del seu producte al finançament del deute. Tal com va succeir coetàniament en altres àmbits de la política reial, aquesta iniciativa va recolzar-se en un discurs amarat de conceptes manllevats del dret romà¹⁰, així com en el silenciós però efectiu treball dels funcionaris que regien l'arxiu reial de Barcelona¹¹.

Certament, el resultat de l'ofensiva duta a terme pel rei Pere el Cerimoniós i els seus successors en el camp de l'impost indirecte municipal, no va obtenir una victòria aclaparadora ni exempta de conflictes. Així per exemple, dins del domini senyorial, el monarca va haver de transigir davant la voluntat d'aquells senyors que exigien llur ratificació de les llicències reials per percebre *imposicions* i *barres* en els seus dominis, així com una part de donatius o percentatges pagats a canvi pels municipis¹². I, pel que fa al domini reial, foren moltes les poblacions que, malgrat les periòdiques perquisicions i tra-

⁸ Flocel SABATÉ, «Discurs i estratègies del poder reial a Catalunya al s. XIV», *AEM* 25 (1995) 617-646.

⁹ Sobre aquesta qüestió, vegeu per exemple: l'any 1363, en les Corts de Montsó, el rei Pere el Cerimoniós ja havia prohibit la recaptació de *vectigals* imposats contra la *forma acostumada* —sense especificar res més— en llocs on des de temps passats no s'acostumaven a llevar. Posteriorment, l'any 1368, hom també pot documentar una altra disposició del mateix monarca, en la qual s'ordenava que les *barres* concedides a ciutats i viles per la *reparació de ponts i camins* havien de ser esmerçades en aquests usos i que, si les autoritats locals no respectaven aquesta norma, haurien de restituir el doble del que haurien gastat en altres fïns (TURULL-VERDÉS, «Sobre la hisenda municipal» 126-128).

¹⁰ Sobre aquesta qüestió, vegeu les reflexions —no sempre coincidents— de Max Turull i Tomàs de Montagut: Tomàs de MONTAGUT, «La recepció del dret tributari comú a la Corona d'Aragó», dins J. SERRANO (coord.), *El territori i les seves institucions històriques*, vol. I (Fundació Noguera, Barcelona 1999) 361-383; Max TURULL, «Sobre la potestat tributaria del Conde de Barcelona (siglos XII-XV)», *Initium*, 5 (2000) 589-623; TURULL, «La recepció de vectigalia» 181-216.

¹¹ Pel que fa al tema del funcionament de l'arxiu reial, així com als esforços dels seus funcionaris per fornir d'arguments al monarca per reforçar —entre d'altres— la seva regalia fiscal, vegeu: Carlos LOPEZ, «El Archivo Real de Barcelona en tiempos de Fernando I de Antequera (1412-1416)», *Signo. Revista de Historia de la Cultura Escrita* 12 (2003) 31-60, esp. 43; M. Teresa FERRER MALLOL, «Les recopilacions documentals dels arxivers del rei per a la recuperació del patrimoni reial», dins J.A. BARRIO (ed.), *Los cimientos del Estado en la Edad Media. Cancillerías, notariado y privilegios reales en la construcción del Estado en la Edad Media* (Marfil, Alacant 2004) 13-37, esp. 25-27.

¹² Vegeu, per exemple, el cas del Camp de Tarragona: J. MORELLO, «Fiscalitat i poder jurisdiccional: el cas de l'Església de Tarragona (segles XIV-XV)», *BSCEH* XIV (2003) 43-67, esp. 58-67.

ves de la Corona, mantingueren un control pràcticament absolut sobre l'esmentat recurs¹³. Tanmateix, també resulta innegable que, amb el reconeixement de l'esmentada regalia, el poder del monarca al Principat va veure's reforçat i, potser el que és més important, els beneficis econòmics que va proporcionar a les arque reials foren considerables. Tal com he apuntat, el rei acostumava a concedir les llicències per recaptar *imposicions* o *barres* a canvi d'un donatiu o del «dret de quint», és a dir, de la cinquena part del producte de l'impost indirecte¹⁴. Tot això sense oblidar la «pressió» que, en un moment donat, podia exercir la monarquia amb l'amenaça d'un procés per ús indegut del producte de l'impost, fins i tot sobre aquells llocs reials que teòricament controlaven les *imposicions*¹⁵.

El contingut dels documents.— Sens dubte que els documents que transcriu en el present estudi contribuïren decisivament a tot aquest fenomen i, fins i tot, hom podria pensar que amb ells van posar-se definitivament els fonaments de la política reial que acabo d'esbossar¹⁶.

Corria el mes de setembre de l'any 1370, quan els principals magnats del país, els comtes d'Urgell i d'Empúries i els vescomtes de Cardona i de Castellbò, varen rebre sengles cartes del rei. En elles, el monarca els ordenava que revocessin les *imposicions* que es recaptaven il·legalment en els seus do-

¹³ Sobre aquesta qüestió, vegeu: Pere VERDÉS, «A propòsit del "privilegi general" per recaptar imposicions atorgat per Pere el Cerimoniós (1363)», *Miscel·lània de Textos Medievals* 8 (1996) 231-248; TURULL-VERDÉS, «Sobre la hisenda municipal» 129-136.

¹⁴ Vegeu, per exemple: Vanesa GIORGIO, «Villes, imposicions, et privilèges royaux (1387-1405)», dins M. SÁNCHEZ (ed.), *Fiscalidad real y finanzas urbanas en la Cataluña medieval* (CSIC, Barcelona 1999) 281-299; J. MORELLÓ, *Fiscalitat i finances* 446-485. Recordeu també que la qüestió del «quint» va fer correr rius de tinta durant l'època moderna i que fou un dels detonants de la Revolta dels Segadors (TURULL-VERDÉS, «Sobre la hisenda municipal» 131, nota 26).

¹⁵ Flocel Sabaté inclou aquestes pressions reials dins de la política que ell anomena «d'exigència fiscal encoberta» sobre les comunitats locals (Flocel SABATÉ, «L'augment de l'exigència fiscal en els municipis catalans al segle XIV: elements de pressió i resposta», dins M. SÁNCHEZ-A. FURIÓ (eds.), *Actes del Col·loqui «Corona, municipis i fiscalitat a la Baixa Edat Mitjana»* (Institut d'Estudis Ilerdencs, Lleida 1997) 423-465). Vegeu-ne també algunes mostres il·lustratives a: MORELLÓ, *Fiscalitat i finances* 200-209 i 458-485; o VERDÉS, «Administrar les pecúnies 504 i ss. i 763-769, esp. nota 2333.

A nivell d'hipòtesi, potser també caldria plantejar la progressiva distinció entre les *imposicions*, sobre el consum i comerç, i les *barres*, sobre la circulació, com a resultat d'aquesta política reial. Inicialment, ambdues fórmules fiscals no sempre es distingien, però, a finals del s. XIV, les *imposicions* ja no semblen incloure drets sobre la circulació, que tenien un caràcter extraordinari i eren concedits pels reis, fins i tot a aquelles poblacions reials que controlaven l'impost indirecte. Vegeu, per exemple, el paradigmàtic cas de Barcelona: ORTÍ, «Les "imposicions" municipals» 399-422, esp. 413-414; ORTÍ, *Renda i fiscalitat* 544-546.

¹⁶ Vegeu-ne alguns precedents a les notes 7 i 9.

minis, donant-los un termini de 10 dies perquè acudissin a la cort per signar un reconeixement oficial d'aquest dret reial¹⁷.

Val a dir que aquesta citació es produí en el transcurs de les Corts que se celebraren, entre el mes de març de 1370 i el mes d'abril de 1371, a Tarragona, Montblanc i Tortosa, consecutivament. Com es sabut, dues foren les qüestions que es discutiren en aquesta assemblea: d'una banda, la defensa de Catalunya davant l'amenaça de companyies mercenàries ultrapirinenques; de l'altra, l'ajuda requerida pel rei amb l'objectiu de sufocar la revolta del jutge d'Arborea a Sardenya. De fons, altres dues qüestions, ambdues relacionades amb el braç nobiliari, condicionaren les sessions: d'una banda, l'enfrontament entre la petita noblesa, agrupada en la *Convinença dels cavallers de Cathalunya*, i els poderosos comtes d'Empúries i d'Urgell i vescomtes de Cardona i de Castellbò; de l'altra, l'esmentada pretensió reial perquè els susdits magnats deixessin de recaptar *imposicions* en els seus dominis sense el permís reial¹⁸.

Doncs bé, en aquest context va tenir lloc la reunió entre el Cerimoniós i els nobles, el 24 de setembre de 1370 a la població barcelonina de Sant Joan Despí. Sobre la taula, els dos temes que, com he dit, enfrontaven al monarca i als magnats: l'establiment d'*alcunes generals e novelles imposicions e barres* sense permís reial en els comtats d'Urgell i d'Empúries i en els vescomtats de Cardona i de Castellbò; i l'exercici de la *jurisdicció sobre cavallers e persones de paratge* en territori baronial. Segons el Cerimoniós, ambdues eren prerrogatives reials, una pretensió que –pel que sembla– no era acceptada pels nobles, especialment en tot allò que feia referència a la qüestió jurisdiccional. No podem precisar com anaren exactament les converses, però el cert és que finalment els comtes i els vescomtes acabaren reconeixent l'exclusiva potestat reial a l'hora d'establir noves *imposicions i/o barres*, i s'avingueren a nomenar dos jut-

¹⁷ No transcriu aquesta carta, datada el 3 de setembre a Barcelona, que pot trobar-se al registre 1552 de la Cancelleria, folis 11 r.-v.

¹⁸ En aquests moments, no estic en condicions de determinar quin vincle pot establir-se entre les diferents qüestions, però no deixa de ser significatiu que els problemes del monarca a l'hora d'obtenir el donatiu, especialment davant la intransigència del braç nobiliari, coincidissin amb el suport reial a les pretensions dels cavallers i amb la ferma reivindicació de la regalia d'establir *imposicions*. Sobre les Corts de 1370-1371, vegeu: REAL ACADEMIA DE LA HISTORIA, *Cortes de los antiguos reinos de Aragón y de Valencia y Principado de Cataluña*, vol. III (Madrid 1896-1927) 39-170 i 438-445; M. SÁNCHEZ-P. ORTÍ, *Corts, parlaments i fiscalitat a Catalunya: els capítols del donatiu (1288-1384)* (Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1997) 23 i 423-438. Pel que fa a la negociació dels donatius, cal remetre's als estudis de Manuel SÁNCHEZ, «"Defensar lo principat de Cathalunya" en la segunda mitad del siglo XV: de la prestación militar al impuesto», en Manuel SÁNCHEZ, *Pagar al rey en la Corona de Aragón* (CSIC, Barcelona 2004) 193-194; Manuel SÁNCHEZ, *Las Cortes de Cataluña en la financiación de la guerra de Arborea (segunda mitad del s. XIV)*, (en prensa). I poca cosa se sap de la qüestió de la *Convinença dels cavallers*, a banda de les notícies que proporcionen per exemple: J. ZURITA, *Anales de la Corona de Aragón*, 1. IX, cap. XII (611-614); VÍCTOR FERRO, *El Dret Públic Català. Les Institucions a Catalunya fins al Decret de Nova Planta* (Eumo ed., Vic 1987) 195, nota 28.

ges, el bisbe Romeu de Lleida i el jurista Guillem Despuig, perquè determinessin sobre l'afer de la jurisdicció sobre els cavallers.

Cal advertir que, entre els documents transcrits, no hi ha pròpiament l'original de l'acord signat entre el rei i els nobles, sinó que aquest document apareix copiat dins d'una altra disposició reial, emesa durant el mes següent a la vila de Montblanc, amb l'objectiu concret d'informar els jutges abans esmentats de l'existència d'un seguit d'antigues *imposicions* i *barres* que es recaptaven en algunes poblacions del vescomtat de Cardona. I és que, a Sant Joan Despí, el rei i els nobles també acordaren que si ja es percebien impostos d'aquell tipus en les susdites senyories *de tant temps ençà que no fos memòria de homens en contrari*, les velles exaccions podrien continuar recaptant-se normalment sense necessitat d'una nova autorització reial. Ara bé, corresponia als jutges nomenats per determinar sobre la qüestió de les jurisdiccions dels cavallers, decidir també si aquelles preteses *imposicions* i *barres* senyorials realment estaven refrendades pel costum. Segons el pacte, els nobles disposaven d'un mes de termini per declarar, personalment o mitjançant procurador, sota jurament quins eren els impostos que s'acostumaven a recaptar en llurs respectius territoris, i/o d'un any per mostrar qualsevol concessió o privilegi que legitimés l'establiment de les *noves e generals* exaccions que havien motivat la citació reial.

En el cas, però, d'aquelles *imposicions* i *barres* que, d'entrada, ja no fossin considerades antigues ni comptessin amb el corresponent privilegi reial, els comtes d'Urgell i d'Empúries i els vescomtes de Cardona i de Castellbò es comprometien a revocar-les immediatament i, com he dit, a no tornar-ne a recaptar-ne en el futur sense la corresponent autorització del monarca (**Document 1**). Així s'establí també en la convenença de Sant Joan Despí i, per cobrir-se les espatlles contra qualsevol demanda reial per aquella qüestió, els nobles Pere d'Urgell, Roger Bernat de Foix i Hug de Cardona sol·licitaren i aconseguiren sengles remissions de penes, atorgades pel Cerimoniós a la ciutat de Barcelona un dia després, el 25 de setembre de 1370 (**Document 3**)¹⁹.

Així doncs, recapitulant, aquesta fou la seqüència exacta dels fets: el dia tres de setembre, des de Barcelona, el rei citava als magnats esmentats; el 24 del mateix mes, es reunia amb ells a Sant Joan Despí i se signava la convenença; l'endemà, els hi atorgava les remissions de penes a la ciutat comtal; i al cap d'un mes, a Montblanc, el monarca començava a rebre els procuradors senyorials, enviats per declarar quines eren les exaccions que s'acostumaven a recaptar des de temps immemorials²⁰.

¹⁹ No puc determinar per quina raó, en el registre 920 de la Cancelleria, no hi ha la corresponent remissió del comte d'Empúries.

²⁰ Alguns d'aquests impostos foren documentats pels estudis que apareixen en la nota 6.

Tal com he apuntat, el 22 d'octubre de 1370, documentem el jurament de Ramon de Canalda, procurador del vescomte de Cardona, que presentava per escrit una relació de les antigues *imposicions* i *barres* que es percebien en els llocs de Cardona, Solsona, Castellfollit de Riubregós, Tarroja i Calaf (Document 1). Al cap de vuit dies, tot i haver finit el termini previst per la convinença, li tocava el torn al procurador del vescomte de Castellbò, que declarava les comptades exaccions cobrades als llocs de Castellbò, Organyà i Martorell (Document 5). El mateix dia, el procurador del comte d'Empúries presentava una carta del dit noble, on aquest últim jurava que a la vila de Castelló d'Empúries es recaptaven imposicions des de l'època del comte Ponç Hug IV (1277-1313) i que també existien proves documentals de la seva percepció durant les senyories de Malgaulin (1313-1322), de l'infant Pere (1325-1341) i de l'infant Ramon Berenguer (1341-1364) (Document 8).

Posteriorment, el 16 de desembre de 1370, pot trobar-se una altra disposició reial referent a un altre noble que, tot i no estar entre els magnats que acudiren a Sant Joan Despí, també va veure's afectat per la convinença. Concretament, l'esmentada provisió ordenava al veguer de Berga i a altres oficials reials que aturessin les accions iniciades contra Pere Galceran de Pinós amb motiu de les *imposicions* que es recaptaven il·lícitament en alguns llocs del seu domini. Això es produïa després que aquest noble hagués jurat que a la vila de Bagà només es percebien *imposicions* creades en temps immemorial, i s'ajuntava una nota on apareixen detallades aquestes antigues exaccions (Document 9).

Dins del conjunt de documents continguts en el registre 920 de l'ACA, no hi trobem cap altra declaració d'antics impostos senyorials, però sí que hi apareixen les llicències atorgades pel Cerimoniós per tal que es poguessin recaptar *noves e generals imposicions* (no hi ha cap *barra*) en els comtats d'Urgell i d'Empúries i en els vescomtats de Cardona i de Castellbò. En efecte, el dia 28 de novembre de 1370, encara a Montblanc, el rei autoritzava la recaptació durant 12 anys d'un seguit d'*imposicions* en les terres del vescomtat de Cardona: en el cas de Cardona, Solsona i Calaf, aquestes exaccions venien a afegir-se a les que ja existien i, en el cas de Vallmoll, Torà i Sant Llorenç de Morunys, els impostos constituïen una novetat. Segons el text del document, el producte de les *imposicions* havia de servir fonamentalment per fer front a dues contingències: d'una banda, als deutes contret pel vescomtat per pagar els grans *subsidiis* i *ajudes* fets a la Corona, cal suposar que durant la guerra contra Castella; d'altra banda, a les importants despeses que s'havien fet i es continuaven fent per fortificar els llocs del senyoriu i per protegir-los de les companyies mercenàries que, en diverses ocasions, havien intentat envair el Principat (Document 2). La mateixa raó fou invocada pel monarca a l'hora d'atorgar una llicència equivalent als comtats d'Urgell i d'Empúries i al ves-

comtat de Castellbò. En el primer cas, les *noves e generals imposicions* es recaptarien a Balaguer, Albesa, Castelló de Farfanya, Ponts, Tiurana, Linyola i Agramunt, essent les exaccions d'aquest últim lloc d'una notable complexitat (**Document 4**). En el comtat emporità, les noves exaccions havien de percebre's a la capital, essent especialment importants i detallades les tarifes que gravaven la producció drapera (**Document 7**). I, finalment, hom pot documentar les *imposicions* sobre el consum i el comerç atorgades al vescomtat de Castellbò, sense precisar cap població concreta (**Document 6**).

Els criteris d'edició.— A grans trets, aquest és el contingut i el context dels documents transcrits en les el present estudi, seguint els criteris que passo a descriure somerament:

- la llengua dels documents és el llatí i el català de l'època, o bé la combinació d'una i altra; en aquest cas, tinc cura d'assenyalar en cursiva una de les dues.
- pel que fa a la puntuació, l'accentuació i l'ús de majúscules, he emprat els criteris actuals.
- he regularitzat l'ús de la *u* i de la *v* segons el seu valor fonètic.
- en els textos llatins, he transcrit la *i* llarga com *i* (llevat dels noms de persona i de lloc), mentre que en els catalans he normalitzat l'ús de la *i* i de la *j*.
- he emprat la *l* geminada en els cultismes i he respectat les consonants dobles tant al mig com a l'inici de paraula.
- he regularitzat la separació de paraules usant l'apòstrof i el guionet segons els criteris actuals, i el punt volat l'he utilitzat per a les elisions i les aglutinacions de paraules.
- he actualitzat la unió de cognoms i topònims compostos tant en el text català com en el text llatí: els articles *ça*, *sa*, *çes* i *ses* i les contraccions *des* o *deç* s'han aglutinat amb els cognoms i topònims als quals precedeixen.
- en els textos llatins, davant l'alternativa *t* o *c*, he optat per *c*.
- he fet servir el parèntesi per indicar aquelles paraules o lletres que resultaven il·legibles o els espais en blanc, el parèntesi triangular per indicar aquelles paraules que falten per descuit de l'escrivà i el claudàtor en aquelles paraules de lectura dubtosa.
- i, finalment, he de dir que no he anotat els interlineats o ratllats que d'una manera evident eren fruit de la inadvertència de l'escrivà; en canvi, si que indico l'existència de notes marginals o aquells afegits que puguin resultar particularment significatius.

APÈNDIX

Document 1

1370, octubre, 22. Montblanc.

El rei Pere el Cerimoniós, tal i com s'havia acordat en la convenença signada entre ell i els comtes d'Urgell i d'Empúries i els vescomtes de Cardona i de Castellbò, autoritza les impositcions i les barres que, des de temps immemorial, es recaptaven a diverses poblacions (Cardona, Solsona, Castellfollit de Riubregós, Tarroja i Calaf) del vescomtat de Cardona. La llicència conté també el trasllat de l'esmentada convenença signada entre el monarca i els nobles esmentats a Sant Joan Despi, el 24 de setembre de 1370, així com la relació presentada per Ramon de Canalda, procurador del vescomte Hug de Cardona, de les antigues exaccions percebudes en el domini d'aquest noble.

A.C.A., C., reg. 920, f. 10 r.- 13 r.

In Cristi nomine. Noverint universi quod cum ad auditum nostri Petri, Dei gratia regis Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice comitisque Barchinone, Rossilionis et Ceritanie pervenisset quod comites Urgelli et Impuriarum et vicecomites Cardone et Castriboni in terris et locis suis posuerant et collegerant et de facto etiam colligebant impositciones generales seu vectigalia nova in evidens preiudicium et derogacionem iurium et regaliarum nostrarum, nosque litteratorie monuissimus et requisivissimus eosdem comites et vicecomites eis que etiam et eorum singulis mandavissimus ut dictas illicitas exacciones revocarent et desisterent penitus ab eisdem. Necminus citavissimus eosdem singulis litteris nostris eorum unicuique presentatis ut certa die comparerent coram nobis pro firmando personaliter directum pro hiis que actenus exegerant seu exigere fecerant de dictis impositcionibus et novis vectigalibus et pro restitutione eorum et pro penis ad quas tenebantur secundum qualitatem delicti, ut in dictis litteris citatoriis datis Barchinone, III^a die septembris, anno subscripto lacius continetur. Tandem pendente citacione predicta seu dilacione eis data, dicti comites et vicecomites, die XXIII^a dicti mensis septembris, venerunt super predictis et quibusdam aliis ad convencionem subscripta nobiscum in modum qui sequitur:

En nom de Déu. Com entre-l molt alt e molt excel·lent príncep e senyor lo senyor en Pere, per la gràcia de Déu rey d'Aragó, de València, de Mallorques, de Cerdenya e de Còrsega e comte de Barcelona, de Rosselló e de Cerdanya, de una part, e los egregis e nobles los comtes d'Empúries e d'Urgell e los vezcomtes de Cardona e de Castellbó, de l'altra, fos debat o contrast per raó de alcunes generals e novelles impositcions e barres, les quals aquells comtes e vezcomtes en lurs comdats, vezcomdats, terres e llocs feyen, segons que a oyda del senyor rey era pervengut, levar, cullir e exigir. E encara per raó de la jurisdicció dels cavallers e persones de paratge, la qual lo senyor rey entenía e entén que per sa regalia a ell

e no a altre se pertany, los dits comtes e vezcomtes, ab deguda reverència, lo contrari dients e al·legants, ells e cascun d'ells, en los dits cavallers e persones de paratge haver en lurs lochs tota aquella jurisdicció que han en les altres persones, finalment per tractament de algunes bones persones lo senyor rey e los comtes e vezcomtes dessús dits vengueren a certa avinença en la forma e manera següent:

Primerament, sobre lo fet de les dites generals e novelles impositcions e barres son avengut entre el senyor rey, de una part, e los dits comtes e vezcomtes, de la altra, que aquells comtes e vezcomtes, regonexents ab la present carta a ells no ésser legut de posar aytals impositcions e barres, prometen que aquelles impositcions o barres no culliran ne culler faran o permetran en los comidats e vezcomidats e terres e lochs lurs sens licència e auctoritat del senyor rey. E, resnomenys, totes generals e novelles impositcions e barres per ells o algun d'ells en lurs terres e lochs o de manament e auctoritat d'ells posades e meses tolen ab la present carta e revoquen e per toltes e revocades de tot e-n tot volen haver. Retengut, emperò, als dits comtes e vezcomtes e salvat que si ells o algun o alguns d'ells poran mostrar algunes impositcions o barres ésser levades e culletes en lurs terres o lochs o en algun d'aquells de tant temps a ençà que no fos memòria de hòmens encontrari, aytals impositcions e barres poguessen levar e cullir e fer levar e cullir sens novella concessió o auctoritat del senyor rey e que per la present avinença en culler aytals impositcions o barres algun perjudici no·ls fos fet ne engenvat. E de la dita antiquitat se puxen los jutges devall escrits informar e de aquella conèxer e aquella declarar, afermat primerament ab sagrament dels dits comtes e vezcomtes quals impositcions o barres entenen ésser generals e novelles e quals antigues, e aquelles les quals affermaran ésser antigues pusquen levar e retenir durant la dita conexença e que a fer lo dit sagrament bajen espay de I mes. E açò, encara, als dits comtes e vezcomtes retengut e salvat que si ells o algun d'ells dins I any primerament mostraran al senyor rey concessió o privilegi per lo qual fos legut a ells de haver meses les dites noves e generals impositcions e barres, que per la present avinença no·ls hi sia en res derogat o perjudicat.

¹*Item, sobre lo fet de la jurisdicció dels cavallers e persones de paratge és estat axí avengut que lo senyor rey sobre totes demandes e capítols les quals los dits comtes e vezcomtes, qui entenen e dien si haver dret en aquella, segons que dit és, dar vullen, assigna ab la present carta en jutges lo reverent pare en Crist mossén Romen, per la gràcia de Déu bisbe de Leyda, e micer Guillem Dezpuig, los quals jutges, appellats los appelladors de les dites demandes o capítols, coneugen e sobre aquelles fagen justícia espeçada. Entés, emperò, que per aquests capítols ne per assignament de jutges no sia fet perjudici al senyor rey ne als dits comtes e vezcomtes en propietat ne en possessió de la dita jurisdicció.*

Ffirmatis siquidem predictis capitulis tam per dilectos consilarios nostros, Raymudum de Villanova, camerlengum nostrum, et Jacobum de Faro, cancellarium nostri carissimi primogeniti, milites, procuratores per nos ad hec specialiter constitutos, quam per egregios viros Petrum, comitem Urgelli et vicecomitem Aggerensem, domicellum, nepotem, et Johannem, comitem Impuriarum, consanguineum, nostros carissimos,

¹ Al marge esquerra *Sobre la jurisdicció dels cavallers e persones de paratge.*

ac Hugonem, vicecomitem Cardone, et Rogerium Bernardi de Fuxio, vicecomitem Castriboni, milites, et postea per nos personaliter confirmatis.

Quia inter cetera est conventum inter nos et dictos comites et vicecomites ut impositiones et barre antique, de quibus memoria hominum in contrarium non existerit, levarentur per eos ac remanerent durante cognicione iudicum predictorum, prestito iuramento per eosdem comites et vicecomites que impositiones essent antique iuxta capitulum memoratum. Propterea, prestito iuramento ad sancta Dei evangelia in posse nostro seu fidelis prothonotarii nostri Jacobi Conesa, nostro nomine recipientis, per Raimundum de Canalda, procuratorem dicti vicecomitis Cardone, quod impositiones et barre infrascripte erant antique, ideo easdem prout per dictum Raimundum de Canalda, procuratorem dicti vicecomitis, oblate et presentate fuerunt in scriptis iussimus inseri in presenti pagina et sunt continentie subsequentis:

Les imposicions antigues de la vila de Cardona e de la vila de Solsona són les que-s seguexen.

Primerament, que tothom estrany o privat pague per cascun sester de forment que ven II diners. Item, sèguel e tota mestura que-s vena més que ordi, III malles per sester. Item, per cascun sester d'ordi, avena, mill, civada e tot altre blat e labor de cànem, de li e de erp, I diner. E que tota flaquera que compre dels dits blats pague aytant per sester com los dits venedors. Item, per cascun sester de cabeça de safrà, olzina e glan, malla.

Item, que tot ferre que-s ven en gros e menut pague, per lliura de diners, IIII diners. E si-l compre ferrer pague axí mateix IIII diners. Item, que si algun ferrer aporta ferre de loch estrany per obrar pague, per lliura de diners, IIII diners.

Item, que tot vi que-s ven pague per sester en gros o menut VI diners.

Item, que tot carnicer paga per cascuna lliura de moltó, de boch, cabra, ovella, carnsalada, porch fresch e truja I diner. Item, per tot vedell de leyt que-s ven a huyll, XII diners. Item, per cascun cabrit e anyell, I diner per bèstia. Item, que tothom estrany o privat que vena carn viva pague per moltó e per boch, per cascuna bèstia, II diners. Item, per cabra e per oveylla, I diner. Item, per anyell e cabrit, malla. Item, per bou o vaca, porch o truja que-s vena a corral, VI diners. Item, que tot hom que vena cavalls, rocins, muls e mules, bous e vaques, porchs e truges e totes altres bèsties grosses e carnsalada en gros pague a raó de IIII diners per lliura de diners.

Item, que tot drap de color que-s vena en gros o en menut e draps cruus e sarzils, lenç, estopa, fustanis, cànem e cuyram e pelliceria, obrades e a obrar, peylla, calderes, aram e tot coure obrat e a obrar, sarrabins e sarrabines, grechs e gregues, lana, borra, borreylons, filaça e estam, vanoves e tots draps de lit paguen a raó de IIII diners per lliura de diners.

Item, cendats, tafatans e altres draps d'or, de seda, fil d'or, d'argent, perles, seda fluxa e torta, fulla d'aur e d'argent, pedres precioses paguen a raó de IIII diners per lliura de diners.

Item, roja, pastell, gualda, cardons e cenres paguen a raó de IIII diners per lliura de diners.

Item, *que tot siti que-s vena a perpetual, exceptat castells e mases, paguen (sic) II diners per lliura.*

Item, *safrà que-s vene en gros e menut pague a raó de II diners per lliura de safrà.*

Item, *cera, cerut, mel, sucre, salsa e tota especieria, congres, arenchs, anguiles, sardines salades e tot pex salat, formatges, lart, seu, arroç, figues, atzebibs, claus, cabaces, sàrrries, galotxes, cotó, vidre, cingleres e cinjells, gumenes e sogues e tota merceria e especieria e totes altres coses semblants a aquestes paguen a raó de IIII diners per lliura de diners.*

Item, *soles, avarques, çabates e tots cuyrs de bèsties grosses paguen a raó de IIII diners per lliura de diners.*

Item, *espases, coltells, cuyraces, camisols, guants de ferre, bacinets e tot linatge d'armes de ferre e de fust e de cuyr, selles e frens e basts, IIII diners per lliura de diners.*

Item, *tot legum, II diner per sester.*

Item, *oli, I diner per dotzena.*

Item, *que tota persona que pas a cavall o rocí per vendre pague II diners.*

Item, *que tota bèstia que aport per vendre cols, porres, cebes, aylls o fruyta que no sia seca pague II diners per somada de mul e I diner per ase.*

E, *semblantment, tota bèstia que port raudor, timons e tota altra obra.*

Item, *tota bèstia que port naps, lenya, teya, fusta, carbó, calç, vimens, cercles, sal pague per mul I diner e per ase malla.*

Item, *que tota bèstia que port pex de mar pague per somada II diners.*

Item, *que tota càrrega de safrà de hom estrany, de cera, draps, lana, cuyram obrat e per obrar, soles, cuyrs, cànem, li, oli, seu, carnsalada e totes altres mercaderies de qualque condició sien, axí gran càrrega com pocha o costals, paguen I diner per la roba e altre diner per la bèstia.*

Item, *que tota fusta obrada pague IIII diners per lliura de diners.*

Item, *fusta que no fos obrada, I diner per somada.*

Item, *venema, II diners per somada de mul e I diner per somada de ase.*

Les demuntades imposicions e barra són acostumades ésser levades, axí com dessus és escrit, per los vezcomtes de Cardona de tant de temps a ençà del qual memòria d'òmens no està en contrari.

Les imposicions antigues de Castellfolit són ayals, ço és, tota migera de forment que-l paste flequera per venre, XII diners. Item, tota migera de vi que-s vene, I diner. Item, tota liura de qualque carn se deffaça, I diner.

Item, *hi ha barra, ço és, que tota bèstia mular e cavallina que-n pas ab cavalcador o ab càrrega paguen I diner per bèstia e tot ase o somera de càrrega, malla.*

Les imposicions antigues de Terroja són aquestes: per migera de forment que past flaquera, XII diners; per muyg de vi que-s vene en gros o en menut, V sous per lliura; de moltó, porch, crestó, bou, vaca, vedell e tot altra carn, I diner; cabrit e anyell que quarter no pes lliura, per cascuna bèstia, I diner.

Les imposicions antigues de Calaf, ço és, tot blat de flaquera per migera, XII diners. Item, tot vi que-s vench a taverna, XII diners per somada. Item, tota carn que s'i desfaça, I diner per lliura. Item, totes bèsties grosses e menudes,

safrà, cera, merceria, çabateria e ferre paguen, per lliura de diners, III malles axí lo comprador com lo venedor.

Aquestes imposicions són acostumades ésser levades, axí com demunt és escrit, per los vezcomtes de Cardona de tant de temps a ençà del qual no està a memòria de hòmens en contrari.

Predictas itaque impositiones et barras antiquas tali antiquitate quam hominum memoria non est in contrarium, quasque dictus procurator vicecomitis Cardone iuravit in animam ipsius vicecomitis ut premititur fore antiquas antiquitate qua supra, dictus vicecomes possit levare et facere levari et remaneant iuxta formam capituli supradicti durante cognitione iudicum predictorum. Mandantes per hanc eandem inclito et magnifico infanti Johanni, primogenito nostro carissimo, duci Gerunde et comiti Cervarie ac generali gubernatori in regnis et terris nostris, aliisque universis et singulis officialibus et subditis nostris presentibus et futuris quatenus huiusmodi conventionem firmam habeant et observent et contra non veniant quavis causa.

Ad hec ego, dictus Raymundus de Canalda, procurator et nomine procuratorio dicti vicecomitis Cardone, de qua mea procuracione constat per instrumentum publicum actum Celstone, XVII^a die mensis octobris, anno subscripto et clausum per Guillelmum Martini, notarium publicum Celstone pro Bernardo de Riart, notario publico eiusdem, vobis illustrissimo domino regi predicto faceor nomine procuratorio quo supra et iuro in animam dicti vicecomitis ad sancta Dei evangelia corporaliter a me tacta predictas impositiones et barras fore antiquas a tanto tempore citra de quo memoria hominum in contrarium non existat.

In cuius rei testimonium nos dictus rex, iussimus fieri et tradi eidem vicecomiti seu dicto eius procuratori recipienti presentem cartam nostram sigillo appendicio comunitam.

Data in Montealbo, XXII^a die octobris, anno a nativitate Domini M^o CCC^o LXX° regnique nostri XXX quinto. Petrus, cancellarius.

Ffuerunt itaque testes in firmamento facto per dictos procuratores domini regis dictosque comites et vicecomites dicta XXIII^a die septembris, apud locum Sancti Johanni de Pinu, Franciscus Çagarriga, algutzirius domini regis, miles, Berengarius de Relato, thesaurarius domine regine, Petrus de Marginibus, scriptor porcionis domus regie, consiliarii dicti domini regis, Petrus Çacalm, legum doctor, auditor curie regie, Bernardus de Palaciolo et Johannes Gerdali, licenciati in legibus. Et in confirmatione inde facta per dictum dominum regem in civitate Barchinone, die XXV^a eiusdem mensis septembris, reverendus in Cristo pater dominus Romeus, divina providencia episcopus Ilerdensis et religiosus frater Guillelmus de Apilia, comendator Montissoni, et dicti Jacobus de Faro et Raymundus de Villanova. Fuerunt etiam testes in iuramento prestito pr dictum Raymundum de Canalda, que dicta XXII^a die octobris apud dictam villam Montisalbi iuravit, Michael de Bordello, scriptor, et Petrus Bartholomei ac Raymundus de Gaver, de scribania dicti domini regis.

Sig[+Inum mei Jacobi Conesa, prothonotarii dicti domini regis eiusque auctoritate notarii publici per totam terram et dominacionem eiusdem, qui premissis interfui eaque scribi feci et clausi.

Dominus rex mandavit mihi Jacobo Conesa.

Probata².

Document 2

1370, novembre, 28. Montblanc.

El rei Pere el Cerimoniós, després que els comtes d'Urgell i d'Empúries i els vescomtes de Cardona i de Castellbó haguessin reconegut la regalia del monarca a l'hora d'establir imposicions i barres, autoritza al vescomte Hug de Cardona a recaptar imposicions durant dotze anys a les poblacions de Cardona, Solsona, Vallmoll, Torà, Sant Llorenç de Morunys i Calaf per fer front a les importants despeses provocades pels donatius realitzats pel vescomtat de Cardona a la Corona, així com per finançar la construcció de muralles necessàries per defensar-se de les «gents estranyes» que amenaçaven el Principat.

ACA, C, reg. 920, f. 13 r.- 14 r.

Nos Petrus et cetera, attendentes quod ad nos ut regem, principem et dominum spectat solum concedere impositiões generales et barras in toto Cathalonie principatu et sic recognitum fuit per vos, nobilem et dilectum consiliarium nostrum, Hugonem, vicecomitem Cardone, militem, et non nullos alios barones, quos nos proinde citaveramus et contra quos agere intendebamus. Sed vos et ipsi bonam fidem agnoscentes dixistis et confessi fuistis et recognovisti, cum instrumento publico acto XXIII^a die septembris anno presenti in posse fidelis prothonotarii nostri Jacobi Conesa, vobis non esse aut fuisse licitum ponere tales impositiões et barras, immo promisistis quod ipsas impositiões et barras non colligeretis nec colligi faceretis aut permetteretis in locis vestris absque nostri licencia et auctoritate. Et nichilominus omnes generales et novas impositiões et barras per vos in locis vestris positas cum ipso intrumento publico revocastis et sustulistis et pro revocatis et sublatiis haberi penitus voluistis, prout in dicto instrumento hec et alia lacius continentur. Attendentes etiam per vos dictum vicecomitem fuisse nobis humiliter supplicatum ut, cum vos temporibus retrolapsis magna subsidia et adiutas feceritis rei publice regni nostri pro defensione ipsius rei publice magnasque expensas feceritis et facere vos oporteat pro contruccionem et reparacionem murorum et vallorum locorum terre vestre ut ipsa loca se defendere valeant ab insultibus et aggressionibus illarum gentium extraneorum que in multitudine infinita discurrunt per diversas mundi

² Al marge esquerra del document: Fuit tradita Anthonio Rabaça, procuratori dicti vicecomitis, de qua procuracione fecit fidem per presentem instrumentum pro toto ad hec suficiens et completum et cetera.

partes et terram nostram diversis vicibus invadere attemptarunt et inibi dampna quam plurima intulerunt, pro supportacione dictarum expensarum ad aliquod tempus congruum impositiones generales inferius declaratas vobis concedere dignemur. Igitur, vestre supplicacioni ex dictis respectibus condescendentes benigne, tenore presentis carte nostre firmiter valiture concedimus vobis de gracia specialiter ut in omnibus et singulis locis vestris inferius designatis possitis ex presenti nostra licencia et auctoritate statuere et ordinare impositiones generales, dumtaxat duraturas per duodecim annos ab hac die inantea computandos, in rebus subscriptis et per modum inferius designarum, videlicet:

Les imposicions de Cardona e de Solsona, les quals lo senyor rey atorga al vezcomte a XII anys, són aquestes:

Lo sester del forment que flaquera pastarà pach III sous I diner.

Item, lo vi qui's vendrà en gros o en menut pach lo dotzé, és a saber, de I sou, I diner.

Item, tota carn qui's vena pach I diner la lliura.

Item, blat qui isque dels dits lochs per hom estrany pach lo sester del forment IIII diners e tot altre blat, per sester, II diners.

Item, la somada de la verema que entrarà al dits lochs per vendre o per donar de hom estrany pach VIII diners. Item, vi estrany qui entrarà dins los dits lochs pach per somada I sou.

Item, tot hom estrany e privat qui vena bèsties grosses e menudes pach, axí lo comprador com lo venedor, VIII diners per lliura de diners.

En lo loch de Vallmoll sien les imposicions aytals, ço és, tota migera de forment que past flaquera per vendre pach XII diners. Item, tota migera de vi qui's vena, I diner. Item, tota lliura de qualche carn que s'i desfaga, I diner.

Semblants imposicions sien en lo loch de Torà.

En lo loch de Sent Loreng, pach I sester de forment qui's past per flaquera II diners. Item, tot vi qui s'i vena, per somada, II sous. Item, tota carn que's vena a taula de carnicer pach II diners per lliura de carn. Item, oli que's vena pach la dotzena I sou.

En lo loch de Calaf, per cascuna migera de blat que s'i vena, pach I diner lo comprador e altre lo venedor.

Predictas itaque impositiones et exacciones, prout superius specife (sic) declarantur, concedimus vobis dicto vicecomiti ex respectibus supradictis ad dictos XII annos a presenti die inantea secuturos et non ultra, intra quos possitis licite et impune dictas impositiones et exacciones colligere et levare seu colligi et levare facere omni obstaculo quiescente. Mandantes per hanc eandem inclito et magnifico infanti Johanni, primogenito nostro carissimo, duci Gerunde et comiti Cervarie ac generali gubernatori in regnis et terris nostris, aliisque universis et singulis officialibus et subditis nostris presentibus et futuris quatenus huiusmodi

concessionem nostram firmam habeant et observent et contra non veniant quavis causa.

In cuius rei testimonium presentem fieri iussimus nostri sigilli appensione munitam.

Data in Montealbo, XVIII^a die novembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo regnisque nostri XXX° quinto. Petrus, cancellarius.

Dominus rex mandavit mihi Jacobo Conesa.

Probata³.

Document 3

1370, setembre, 25. Barcelona.

El rei Pere el Cerimoniós, després que els comtes d'Urgell i d'Empúries i els vescomtes de Cardona i de Castellbó haguessin reconegut la regalia del rei a l'hora d'establir impositcions i barres, concedeix al comte Pere d'Urgell, al vescomte Ramon Bernat de Foix, de Castellbó, i al vescomte Hug de Cardona sengles remissions de penes per les impositcions i barres que, en el passat, haguessin estat recaptades en llurs respectius territoris sense l'autorització reial.

A.C.A., C., reg. 920, f. 14 r.-15 r.

Nos Petrus et cetera, attendentes quod die proxime preterita vos egregius et spectabilis vir et nepos noster carissimus Petrus, comes Urgelli et vicecomes Aggerensis, domicellus, recognovistis cum publico instrumento vobis non fuisse nec esse licitum ponere seu statuere aut statuisset in locis et terris vestris impositciones generales novas et barras, ac promississe quascumque impositciones generales et novas et barras non colligere nec colligi facere in ipsius locis et terris vestris sine licencia et auctoritate nostra, immo impositas seu statutas omnino tollere et revocare et pro sublatis et revocatis habuisse et habere cum dicto publico instrumento apud locum Sancti Johannis de Pinu confecto in posse Jacobi Conesa, prothonotarii nostri, aut in eo lacius continetur. Etiam attendentes per dilectos consiliarios et procuratores per nos ad id et alia constitutos Raymundum de Villanova, camerlengum nostrum, et Jacobum de Faro, cancellarium nostri carissimi primogeniti, milites, fuisse vobis concessum eadem die, sub spe ratihabicionis et confirmacionis nostre, quod nobis remitteretur et relaxaretur omnis accio, questio, peticio vel demanda que posset fieri vel moveri contra vos aut bona vestra pro eo quare dictas novas impositciones generales et barras statueratis et colligeratis temporibus retroactis. Ideo, habentes ratam, gratam pariter et acceptam concessionem predictam per dictos nostros procuratores

³ Al marge esquerra del document: Fuit tradita Anthonio Rabaça, procuratori dicti vicecomitis, ut supra.

hesterna die ut predicitur nobis factam serie huius carte nostre firmiter valiture, ad vestri supplicationem humilem super hoc nobis factam graciosè difinimus et etiam relaxamus vobis omnem accionem, questionem, petitionem et demandam civilem et criminalem et aliam quamlibet quam contra vos et bona vestra possemus facere, proponere seu movere in iudicio vel extra iudicium ratione seu occasione dictarum impositionum generalium et novarum et dictarum barrarum impositarum sive statutarum ac collectarum in locis et terris vestris usque in hunc diem, imponentes nobis et nostris super eis silencium sempiternum. Mandantes per hanc eandem universis et singulis officialibus nostris presentibus et futuris quatenus presentem difinicionem, concessionem et relaxationem firmam habeant et observent et contra non veniant quavis causa. Per hanc tamen concessionem ac diffinicionem nullum intendimus preiudicium aut derogacionem aliquam vobis generari si, ex concessione, franquesia, privilegio vel alio iure de quo infra annum constare habeat, vobis competeret ius dictas imposiciones generales et barras imponendi iusta formam et tenorem capituli inter nos et vos dicta die proxime preterita firmati.

In cuius rei testimonium presentem fieri iussimus nostro sigillo appendicio comunitam.

Data Barchinone, XXV^a die septembris, anno a nativitate Domini millesimo CCC^o LXX° regnisque nostri XXX° quinto. Petrus, cancellarius.

Dominus rex mandavit mihi Jacobo Conesa, vidit eam Jacobus de Faro.

Probata⁴.

Similis carta difinicionis et relaxationis fuit facta nobili Rogerio Bernardi de Fuxio, militi, vicecomiti Castriboni, excepta clausula in supradicta carta posita, scilicet, «per hanc tamen concessionem et difinicionem».

Data Barchinone, XXV^a die septembris, anno a nativitate Domini M^o CCC^o LXX° regnisque tricesimo quinto. Petrus, cancellarius.

Dominus rex mandavit mihi Jacobo Conesa.

Probata⁵.

Similis carta difinicionis et relaxationis fuit facta nobili Hugoni Vicecomiti Cardone cum clausula in supradicta carta ponita, scilicet, «per hanc tamen et cetera».

⁴ *Al marge esquerra del document:* Fuit tradita domino comiti Urgelli per Petrum de Plano, de scribania regia, in loco Balagarii ubi fuit personaliter inventus.

⁵ *Al marge esquerra del document:* Fuit tradita Dalmacio de Castroepiscopali procuratori dicti Rogerii Bernardi, vicecomitis Castriboni, ut constar de ipsa procuracione per quoddam publicum instrumentum actum Celsone, XXIII^a die mensis octobris, anno a nativitate Domini M^o CCC LXX° clausumque per Guillelmum Martini, notarium publicum Celsone pro discreto Bernardo de Riart, notario publico eiusdem autoritate prepositi Celsone.

Data Barchinone, XXV^a die septembris, anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo LXX° regnisque nostri XXX° quinto. Petrus, cancellarius.

Dominus rex mandavit mihi Jacobo Conesa, qui eam habuit provisā.

Probata⁶.

Document 4

1370, novembre, 28. Montblanc

El rei Pere el Cerimoniós, després que els comtes d'Urgell i d'Empúries i els vescomtes de Cardona i de Castellbó haguessin reconegut la regalia del monarca a l'hora d'establir imposicions i barres, autoritza al comte Pere d'Urgell a recaptar imposicions durant dotze anys a les poblacions de Balaguer, Albesa, Castelló de Farfanya, Agramunt, Ponts, Tiurana i Linyola per fer front a les importants despeses provocades pels donatius realitzats pel comtat d'Urgell a la Corona, així com per finançar la construcció de muralles necessàries per defensar-se de les «gents estranyes» que amenaçaven el Principat.

A.C.A., C., r. 920, f. 15 v.- 17 v..

Nos Petrus et cetera, attendentes quod ad nos ut regem et principem et dominum, spectat solum concedere impositiones generales et barras in toto Cathalonie principatu et sic recognitum fuit per vos egregium et spectabilem virum, nepotem nostrum carissimum, Petrum, comitem Urgelli et vicecomitem Aggerensem, domicellum, et non nullos alios barones, quos nos proinde citaveramus et contra quos agere intendebamus. Set vos et ipsi bonam fidem agnoscentes dixistis et confessus fuistis et recognovistis, cum instrumento publico acto vicesima quarta die septembris anno presenti in posse fidelis prothonotarii nostri Jacobi Conesa, vobis non esse aut fuisse licitum ponere tales impositiones et barras, imo promisistis quod ipsas impositiones et barras non colligeretis nec colligi faceretis aut permetteretis in locis vestris absque nostri licencia et auctoritate. Et nichilominus omnes generales et novas impositiones et barras per vos in locis vestris positas cum ipso instrumento publico revocastis et sustulistis et pro revocatis et sublati haberi penitus voluistis, prout in dicto instrumento hec et alia laciis continetur. Attedentes etiam per vos dictum nepotem nostrum fuisse nobis humiliter supplicatum ut, cum vos temporibus retrolapsis magna subsidia et adiutas feceritis rei publice regni nostri pro defensione ipsius rei publice magnasque expensas feceritis et facere vos oporteat pro constructione et reparacione murorum et vallorum locorum terre vestre ut ipsa loca se defendere valeant ab insultibus et aggressionibus illarum gentium extranearum que in multitudine infinita discurrunt per diversas mundi

⁶ Al marge esquerra del document: Fuit tradita Antonio Rabaça, procuratori dicti vicecomitis.

partes et terram nostram diversis vicibus invadere attemperarunt et inibi dampna quam plurima intulerunt, pro supportacione dictarum expensarum ad aliquod tempus congruum imposiciones generales inferius declaratas vobis concedere dignaremur. Igitur, vestre supplicacioni ex dictis respectibus condescendentes benigne, tenore presentis carte nostre firmiter valiture concedimus vobis de gracia speciali ut in omnibus et singulis locis vestris inferius designatis possitis ex presenti nostra licencia et autoritate statuere et ordinare imposiciones generales, dumtaxat duraturas per duodecim annos ab hac die inantea computandos, in rebus subscriptis et per modum inferius designatum, videlicet:

En la ciutat de Balaguer sien les imposicions següents, ço és, en lo pa, per cafiç de forment moledor per flaqueres, quatre sous. Item, mestura si habunda més en forment que en altre blat e si no habunda més en forment que en altre blat, dos sous. Item forment qui-s molga a ops de despesa de casa, lo cafiç, dos sous. Item, mestura qui habundará més en forment que en altre blat, dos sous. Item, tota altra mesura, per cafiç, I sou. Item, ordi e tot altre blat, per cafiç, VI diners.

Item, pach de imposició lo vi qui-s vendrà en la dita ciutat, per sou, II diners.

Item, tota carn, per lliura de carn, dos diners. Item, tot conill qui-s vena en la dita ciutat, I diner. Item, lebra, II diners. Item, perdius e todons, per peça, I diner. Item, tota altra volateria, de XII diners, I diner.

Item, tot pex fresch e salat de XII diners, II diners.

En lo loch de Albesa, pach lo pa, per cafiç del forment, dos sous. Item, lo cafiç de la mestura, I sou VI diners. Item, lo vi, de XII diners, I diner. Item, la carn, per lliura de carn, I diner.

En lo loch de Castelló de Farfanya, per cafiç de forment, si-s mol per flaqueres, quatre sous. Item, mestura qui habundará més en forment que en altre blat, quatre sous. E si no habunda més en forment que en altre blat, dos sous. Tots los damunt dits blats, si-s molen per ops de despesa de casa, paguen per cafiç la meytat menys de la imposició damunt dita.

Item, tot vi qui-s vena en lo dit loch pach per imposició, de I sou, II diners.

Item, tota carn qui-s vena en lo dit loch pach per lliura de carn dos diners.

En lo loch d'Agramunt, pach de imposició pa, ço és, forment qui-s molrà per flaqueres, per sester, VI diners. Item, mestura si habunda més en forment que en altre blat, VI diners. E si no habunda més en forment que en altre blat, tres diners. Item, forment qui-s molrà per despesa de casa pach per sester tres diners. Item, mestura qui més habundará en forment que en altre blat, tres diners. Item, altre mestura qui més no habundará en forment que en altre blat pach per sester I diner malla. Item, ordi e tot altre blat gros pach per sester I diner. Item, si pa cuyt del loch strany se vendrà en lo dit loch, per sou, I diner.

Item, tot vi que-s vena en lo dit loch pach, per sou, II diners.

Item, totes les coses dessus dites paguen per semblant manera que dessus es dit en qual loch se vol se compren o-s venen per hòmens del loch d'Agramunt si donchs, en aquell loch on les compren o les venen, imposició no han ja pagada.

Item, tots altres béns sitis e mobles qui-s venen en lo dit loch d'Agramunt, si-s vol se venen en encant públich o no, paguen axí lo comprador com lo venedor a la dita imposició, per lliura de diners, II diners.

Item, tota somada de lenya qui-s vena en lo dit loch pach per imposició I diner.

Item, sixelles, coloms, thodons, polls tendres qui-s venen en lo dit loch paguen quiscú malla. Item, cascuna perdiu, conill, lebra, gall, ocha, capó, àneda e qualsevol altre volateria pach lo venedor per cascu I diner. E si és locha ab polls, II diners.

Item, per cascu cercle qui-s vena, de XII diners fins en V sous, pach malla. E si-s ven de V sous amunt, I diner.

Item, de qualsevol fusta qui-s vena per persona estranya en lo dit loch se pach, per lliura de diners, II diners.

Item, que de tots censals e violaris qui-s venen en lo dit loch se paguen per lliura de diners, axí de la propietat com de la pensió, per lo comprador e per lo venedor, cascu, dos diners.

Item, per somada de venema qui-s vena en lo dit loch, pach lo comprador e lo venedor, cascu, dos diners. Item, si la vanema se ven a bull, pach per somada de paberia lo comprador e lo venedor, cascu, dos diners.

Item, si de les coses dessus dites se vendrà per venut fins en quantitat de V sous, pach malla; de V sous fins en X, I diner; de X sous fins en XV, I diner e malla; de XV sous fins en XX sous, dos diners.

Item, si de les coses dessus dites se compraran per hom d'Agramunt en qualsevol altre loch on no-s pach imposició o s'i pach, si donchs pagada no la ha, que sia tengut de pagar segons la forma damunt dita.

Item, que tot blat qui-s vena o-s cambi en lo loch dessus dit d'Agramunt paguen en la dita imposició, axí lo comprador com lo venedor, per sester I diner. Item per tot sester de cabeça de safrà qui-s vendrà o-s canviarà en lo dit loch, paguen lo venedor e lo comprador, cascu, I diner.

Item, lana e stam filat e a filar qui-s vena en lo dit loch paguen, axí lo comprador com lo venedor, cascu per lliura de diners, dos diners.

Item, de tot bestiar gros o menut qui-s vena en lo dit loch paguen lo comprador e lo venedor, cascu per lliura de diners, II diners. Item, de tot cavall e qualsevol altre bèstia de qualsevol linatge sia paguen lo comprador e lo venedor, cascu per lliura de diners, dos diners.

Item, si cuyram cruu o adobat, obrat o a obrar qui en lo dit loch se vendrà, paguen axí lo comprador com lo venedor per lliura de diners, cascu, dos diners.

E si de les dites coses se venen de XII diners fins en V sous, pach malla; si de V sous fins en X sous, I diner; si de X sous fins en XV sous, I diner malla; si de XV sous fins en XX sous, dos diners.

Item, si de les damunt dites coses se vendran o-s compraran per hòmens d'Agramunt en qualsevol altre loch on no-s pach imposició o se n'hi pach e pagada no la hauran, sien tenguts de pagar per la manera dessus dita.

Item, que tot peix fresch qui-s vena en lo dit loch pach per lliura de peix I diner. Item, tot peix salat qui s'acustum de vendre a pes pach per lliura de peix I diner. Item, si del dit peix se ven en gros, pach per lliura de diners, dos diners.

Item tota savoga qui-s vena en lo dit loch pach per peça malla. Item, peix salat qui-s vena a nombre, si-s ven a menut, pach lo venedor per lliura de diners, II diners. E si-s ven en gros pach axí lo comprador com lo venedor per lliura de diners, cascú, dos diners.

Item, tota somada de sal qui entrarà en lo dit loch pach dos diners e si la dita sal compren revenedors, paguen de XII diners fins en V sous, malla; de V sous fins en X sous, I diner; de X sous fins en XV, I diner malla; de XV sous fins en XX sous, dos diners.

Item, que tot drap de lana o de li, de ginestes, sarçil, tarlig o qualsevol altre drap qui-s vendrà en lo dit loch, paguen axí lo comprador com lo venedor per lliura de diners, cascú, dos diners.

Item, que tot safrà qui-s vendrà en lo dit loch, paguen axí lo comprador comprador com lo venedor per lliura de safrà, cascú, dos diners.

Item, si de les coses damunt dites per hom d'Agremunt se compren en altre loch, hagen a pagar per la manera dessus dita si donchs, en aquell loch on comprarà, no haja pagada imposició.

Item, de legum sech qui-s vendrà en lo dit loch, paguen axí lo comprador com lo venedor per lliura de diners, cascú, dos diners.

Item, oli, mel, cera obrada o a obrar qui-s vena en lo dit loch, paguen axí lo comprador com lo venedor per lliura de diners, cascú, dos diners.

Item, de tota merceria, specieria e de tot argent obrat o a obrar qui-s vena en lo dit loch, paguen axí lo comprador com lo venedor per lliura de diners, cascú, dos diners.

Item, de tot ferre, coure, plom e de qualsevol altre metall qui-s vena en lo dit loch, vullas sia obrat o a obrar, paguen lo comprador e lo venedor per lliura de diners, cascú, dos diners.

Item, de tot arnés qui-s vena en lo dit loch paguen lo comprador e lo venedor, cascú per lliura de diners, dos diners.

Item, de tot espart, palma o cànem obrat qui-s vena en lo dit loch per menut pach lo venedor, per lliura de diners, dos diners. E si se-n ven en gros, pach lo venedor e lo comprador per lliura de diners, cascú, dos diners.

Item, de tot vidre e terra obrada qui en lo dit loch se vena per menut pach lo venedor, per lliura de diners, dos diners. E si se-n ven en gros, pach axí lo comprador com lo venedor, cascú per lliura de diners, dos diners.

Item, de tot sach de carbó qui-s vena en lo dit loch pach lo comprador e lo venedor, cascú, dos diners. E si és {quilma}, malla.

Item, si en lo dit loch se venen menades, paguen per dotzena I diner. E si-s venen en gros e munta lo preu a V sous, pach malla axí lo comprador com lo venedor; e de V sous fins en XX sous, dos diners.

Item, de tot formatjaria, fruyta secha, [pegueta], lart, seu obrat o a obrar qui-s vena en gros en lo dit loch paguen axí lo comprador com lo venedor per lliura de diners, cascú, dos diners. E si de les dites coses se venen a menut, de XII diners fins en V sous pach lo venedor malla; e de V sous fins en X sous, I diner; de X sous fins en XV sous, I diner malla; de XV sous fins en XX sous, dos diners.

Item, que de tota carn fresca e salada qui-s deffaga en lo dit loch se pach per lliura de carn dos diners. Item, si algun cabrit o anyell se vendrà a bull, pach axí matex per lliura dos diners. Item, si alguna de les dites coses se comprarà viva a menjar, pach axí matex per lliura dos diners. Item, que tot porch gran qui serà comprat en qualsevol loch per hòmens d'Agremunt per ops de

lur casa pach lo comprador, de XII diners, I diner de ço que costarà. E si més avant de I porch negú matara, pach per lliura de carn dos diners.

En lo loch de Ponts, la imposició del pa de tot forment qui-s molrà per flaquer, per sester, VI diners. E si és mestura que abunde més en forment que en altre blat, pach per sester VI diners. E si no habunda més en forment que en altre blat, pach III diners. Item, tot sester de forment qui-s molrà per ops de casa pach III diners. E si és mestura qui abunde més en forment que en altre blat, pach semblantment per sester III diners. E si no habunda més en forment que en altre blat, pach per sester I diner malla. Item, ordi, mill e tot altre blat gros pach per sester I diner.

Item, tot vi qui-s vena en lo dit loch pach de XII diners per II diners.

Item, tota carn que en lo dit loch se vendrà pach per lliura de carn dos diners. Item, si algú compra porch per nodrir, pach del preu del dit porch, de I sou, I diner. E si algú mata més avant de I porch en sa casa, pach per tantes com més ne meterà, per lliura de carn, dos diners.

En lo loch de Tiurana sien semblants les imposicions que en lo prop dit loch de Ponts, sens més e menys e en semblants coses.

Item, en lo loch de Lineola sien semblants les imposicions que en lo dit loch de Ponts, sens més e menys e en semblants coses.

Predictas itaque impositiones et exactiones, prout superius specificè declarantur, concedimus vobis dicto nepoti nostro ex respectibus supradictis ad dictos duodecim annos a presenti die inantea secuturos et non ultra, inter quos possitis licite et impune dictas impositiones ex exactiones colligere et levare seu colligi et levari facere omni obstaculo quiescente. Mandantes per hanc eandem inclito ac magnifico infanti Johanni, primogenito nostro carissimo, duci Gerunde et comiti Cervarie ac generali gubernatori in regnis et terris nostris, aliisque universis et singulis officialibus et subditis nostris presentibus et futuris quatenus huiusmodi concessionem nostram firmam habeant et observent en contra non veniant quavis causa.

In cuius rei testimonium presentem fieri iussimus nostri sigilli appensione munitam.

Data in Montealbo, vicesima octava die novembris, anno a nativitate Domini M^o CCC^o LXX° regnisque XXX° quinto. Petrus, cancellarius.

Dominus rex mandavit mihi Jacobo Conesa et vidit eam Jacobus de Faro.

Probata⁷.

⁷ Al marge esquerra del document: Fuit tradita dicto domino comiti Urgelli per manus Petri de Plano, de scribania domini regis, in civitate Balagarii personaliter existentis, qui hac de causa miserat suum procuratorem ad Montealbo.

Document 5

1370, octubre, 30. Montblanc.

El rei Pere el Cerimoniós, tal com s'havia acordat en la convenença signada entre ell i els comtes d'Urgell i d'Empúries i els vescomtes de Cardona i de Castellbó, autoritza les impositcions i les barres que, des de temps immemorial, es recaptaven a diverses poblacions (Castellbó, Organyà i Martorell) del vescomtat de Castellbó. La llicència conté la relació presentada per Ramon de Mascardó, procurador de Roger Bernat de Foix, vescomte de Castellbó, de les antigues exaccions percebudes en aquest domini.

A.C.A., C., reg. 920, f. 22 v.- 23 v.

In Cristi nomine. Noverint universi quod cum ad auditum nostri Petri, Dei gracia regis Aragonum et cetera, pervenisset quod comites Urgelli et Impuriarum et vicecomites Cardone et Catriboni in terris et locis suis posuerant et collegerant et de facto etiam colligebant impositciones generales seu vectigalia nova in evidens preiudicium et derogacionem iurium et regaliarum nostrarum, nosque litteratorie monuissimus et requivissimus eosdem comites et vicecomites eisque etiam et eorum singulis mandavissimus ut dictas illicitas exacciones revocarent et desisterent penitus ab eisdem. Necminus citavissimus eosdem singulis literis nostris eorum unicuique presentatis ut certa die comparerent coram nobis pro firmando personaliter directum pro hiis que actenus exegerant seu exigi fecerant de dictis impositcionibus et novis vectigalibus et pro restitutione eorum et pro penis ad quas tenebantur secundum qualitatem delicti ut dictis literis citatoriis datis Barchinone, IIII^a die septembris, anno subscripto lacius continetur. Tandem pendente citacione predicta seu dilacione eis data, dicti comites et vicecomites, die XXIII^a dicti mensis septembris, venerunt super predictis et quibusdam aliis ad convencionem subscriptam nobiscum qui sequitur:

En nom de Déu, com entre·l molt alt e molt exel·lent príncep e senyor lo senyor en Pere, per la gracia de Déu rey d'Aragó et cetera⁸.

Propterea, prestito iuramento ad sancta Dei evangelia in posse fidelis prothonotarii nostri Jacobi Conesa, nostri nomine recipientis, per Bernardum Mascurdi, procuratorem dicti vicecomitis Castriboni, quod impositciones infrascripte erant antique, ideo easdem, prout per dictum Bernardum Mascurdi oblate et presentate fuerunt in scriptis, iussimus inseri in presenti pagina ut sequitur:

⁸ *Segueix:* ut in alia, in X^o folio supra registrata, usque ibi ubi legitur «capitulum memoratum postea sequitur».

In vicecomitatu Castriboni, videlicet, in locis de *Castelbó* et de *Organyá*, unus denarius in pane, alius in vino, alius in carnibus. Pari modo in loco de Martorello, scilicet, unus denarius in pane, alius in vino et alius in carnibus.

Quamobrem dictas imposiciones antiquas tali antiquitate de qua hominum memoria in contrarium non existat, quas dictus procurator iuravit in animam ipsius vicecomitis ut premittitur fore antiquas antiquitatis qua supra, dictus vicecomes possit levare et facere levare et remaneant iuxta formam dicti capituli durante cognitione iudicum predictorum. Mandantes per hanc eandem inclito et magnifico infanti Johanni, primogenito nostro carissimo, duci Gerunde et comiti Cervarie ac generali gubernatori in regnis et terris nostris, aliisque universis et singulis officialibus et subditis nostris presentibus et futuris quatenus huiusmodi concessionem nostram firmam habeant et observent et contra non veniant quavis causa.

Ad hec ego, Bernardus Mascurdi, procurator et nomine procuratorio dicti vicecomitis Castriboni, de qua procuracione constat per instrumentum publicum actum in Castrovetere, VI^a die octobris, anno presenti et clausum per Bernardum Piquerii, notarium publicum Martorelli, in animam dicti vicecomitis iuro ad sancta Dei evangelia corporaliter a me tacta quod dicte imposiciones sunt valde antike taliter quod de eis memoria hominum in contrarium non existit.

In cuius rei testimonium nos dictus rex iussimus fieri et tradi eidem vicecomiti seu dicto eius procuratori recipienti presentem cartam nostram sigillo nostro appendicio comunitam.

Data in Montealbo, XXX^a die octobris, anno a nativitate Domini M^o CCC^o LXX° regnisque nostri XXX° quinto. Petrus, cancellarius.

Ffuerunt itaque testes in firmamento facto per dictos procuratores domini regis dictisque comites et vicecomites dicta XXI^{III}^a die septembris, apud locum Sancti Johannis de Pinu, Ffranciscus Çagarriga, algutzirius domini regis, miles, Berengarius de Relato, thesaurarius domine regine, Petrus de Marginibus, scriptor porcionis domus regie, consilarii dicti domini regis, Petrus Çacalm, legum doctor, auditor curie regie, Bernardus de Palaciolo et Johannes Geraldí, licenciati in legibus. Et in confirmacione inde facta per dictum dominum regem in civitatis Barchinone, die XXV^a eiusdem mensis septembris, reverendus in Cristo pater dominus Romeus, divina providencia episcopus Ilerdensis, et religiosus frater Guillelmus de Apilia, comendator Montissoni, et dicti Raymundus de Villanova et Jacobus de Faro. Et in firmamento facto per dictum Bernardum Mascurdi, procuratorem dicti vicecomitis Castriboni, qui firmavit in Montealbo dicta XXX^a die octobris que est datis presentis carte, Jacobus de Termenesio, de Montealbo, et Periconus de Plano, de scribania domini regis. Et est certum quod licet dictus vicecomes Castriboni per se aut procuratorem suum dictum iuramentum non prestisset infra unum mensem ad id datum iuxta tenorem capituli preinserti, tamen placuit domino regi quod staretur dicto iuramento prestito dicta XXX^a die octobris per dictum Bernardum Mascurdi,

procuratorem ipsius vicecomitis, ac si infra unum mensem prestitum extitisset.

Dominus rex mandavit mihi Jacobo Conesa.
Probata⁹.

Document 6

1370, novembre, 28. Montblanc.

El rei Pere el Cerimoniós, després que els comtes d'Urgell i d'Empúries i els vescomtes de Cardona i de Castellbó haguessin reconegut la regalia del monarca a l'hora d'establir imposicions i barres, autoritza a Roger Bernat de Foix, vescomte de Castellbó, a recaptar imposicions durant dotze anys al seu domini per fer front a les importants despeses provocades pels donatius realitzats pel vescomtat de Castellbó a la Corona, així com per finançar la construcció de muralles necessàries per defensar-se de les «gents estranyes» que amenaçaven el Principat.

A.C.A., C., reg. 920, f. 23 v.- 24 v.

Nos Petrus et cetera, attendentes quod ad nos ut regem, principem et dominum spectat solum concedere imposiciones generales et barras in toto Cathalonie principatu et sic recognitum fuit per vos nobilem et dilectum consiliarium nostrum Rogerium Bernardi de Fuxio, militem, vicecomitem Castriboni, et non nullos alios barones quos nos proinde citaveramus et contra quos agere intendebamus. Sed vos et ipsi bona fide agnoscentes dixistis et confessi fuistis et recognovistis, cum publico instrumento acto XXIII^a die septembris anno presenti in posse fidelis prothonotarii nostri Jacobi Conesa, vobis non esse aut fuisse licitum ponere tales imposiciones et barras, ymo promisistis quod ipsas imposiciones et barras non colligeretis nec colligi faceretis in locis vestris absque nostri licencia et auctoritate. Et nichilominus omnes generales et novas imposiciones et barras per nos in locis vestris positas cum ipso instrumento publico revocastis et sustulistis et pro revocatis et sublatiis haberi penitus voluistis, prout in dicto instrumento hec et alia lacius continentur. Attendentes etiam per vos dictum vicecomitem fuisse nobis humiliter supplicatum ut cum vos temporibus retrolapsis magna subsidia et adiutas feceritis rei publice regni nostri pro defensione ipsius rei publice magnasque expensas feceritis et facere vos oporteat pro constructione et reparacione murorum et vallorum locorum terre vestre ut ipsa loca se defendere valeant ab insultibus et aggressionibus illarum gentium extranearum que in multitudine infinita discurrunt per diversas mundi partes et terram nostram diversis vicibus invadere attemtarunt et inibi dampna quam plurima intulerunt, pro supportacione dictarum

⁹ Al marge esquerra del document: Fuit tradita Bernardo Mascordi, procuratori dicti vicecomitis Castriboni, ut supra.

expensarum ad aliquod tempus congruum impositiones generales inferius declaratas vobis concedere dignaremur. Igitur, vestre supplicationi ex dictis respectibus concedentes benigne, tenore presentis carte nostre firmiter valitute concedimus vobis de gracia speciali ut in omnibus et singulis locis vestris inferius designatis possitis ex presenti nostra licencia et auctoritate statuere et ordinare impositiones generales, dumtaxat duraturas per duodecim annos ab hac die inantea computandos, in rebus subscriptis et per modum inferius designatum, videlicet:

Les imposicions dels lochs del vezcomte de Castellbó, les quals lo senyor rey li atorga a XII anys, són aquestes:

Per cascuna somada de blat que serà molt e pastat per flaqueres, III sous I diner.

Per cascuna somada de vi que's vendrà en gros o en menut, VI diners e, part açò, per cascun sou de diners del preu d'aquell vi, I diner.

Item, per cascuna lliura de carn que's vena en la carniceria de moltó, crestó e porch, II diners. Item, d'oveylla, III malles. Item, per cascun cabrit e anyell, II diners.

Item, per cascun sester de forment que serà tret per persones estranyes dels dits lochs, IIII diners; e per sester d'altres blats, II diners; e per cascuna somada de vi que serà portat d'un loch a altre, XII diners; e per cascuna somada de venema que per hòmens estranys sia mesa en los dits lochs, VIII diners.

Item, per bèsties grosses e menudes que sien venudes, IIII diners per lliura axí del venedor com del comprador.

Item, per filaç e draps cruus e per fusta que's vena, IIII diners per lliura de diners.

Item, per safrà que's vena, dos diners per lliura de diners axí del comprador com del venedor.

Item, per draps que's venen a tayll, IIII diners per lliura de diners.

Item, de censals e d'altres béns seents que's venen, IIII diners del comprador per lliura de diners.

Item, de merceria que's vena, IIII diners per lliura de diners.

Predictas itaque impositiones et exacciones, prout superius specificè declarantur, concedimus vobis dicto vicecomiti ex respectibus supradictis ad dictos duodecim annos a presenti die inantea secuturos et non ultra, inter quos possitis licite et impune dictas impositiones et exacciones colligere et levare seu colligi et levare facere omni obstaculo quiescente. Mandantes per hanc eandem inclito et magnifico infanti Johanni, primogenito nostro carissimo, duci Gerunde et comiti Cervarie ac generali gubernatori in regnis et terris nostris, aliisque universis et singulis officialibus et subditis nostris presentibus et futuris quatenus huiusmodi concessionem nostram firmam habeant et observent et contra non veniant quavis causa.

In cuius rei testimonium presentem fieri iussimus nostri sigilli appensione munitam.

Dara in Montrealbo, XXVIII^a die novembris, anno a nativitate Domini M^o CCC^o LXX° regnique nostri tricesimo quinto. Petrus, cancellarius.

Dominus rex mandavit mihi Jacobo Conesa.
Probata¹⁰.

Document 7

1370, novembre, 28. Montblanc

El rei Pere el Cerimoniós, després que els comtes d'Urgell i d'Empúries i els vescomtes de Cardona i de Castelló haguessin reconegut la regalia del monarca a l'hora d'establir imposicions i barres, autoritza al comte Joan d'Empúries a recaptar imposicions durant dotze anys a la vila de Castelló per fer front a les importants despeses provocades pels donatius realitzats pel comtat d'Empúries a la Corona, així com per finançar la construcció de muralles necessàries per defensar-se de les «gents estranyes» que amenaçaven el Principat.

ACA, C, reg. 920, f. 27 v.-29 r.

Nos Petrus et cetera, attendentes quod ad nos ut regem, principem et dominum spectat solum concedere impositiões generales et barras in toto Cathalonie principatu et sic recognitum fuit per vos egregium et spectabilem virum, consequineum nostrum carissimum, Johannem, comitem Impuriarum, militem, et non nullos alios barones, quos nos proinde citaveramus et contra quos agere intendebamus. Sed vos et ipsi bona fide agnoscentes dixistis et confessi fuistis et recognovistis, cum instrumento publico acto vicesima III^a die septembris anno presentis in posse fidelis prothonotarii nostri Jacobi Conesa, vobis non esse aut fuisse licitum ponere tales impositiões et barras, ymo promisistis quod ipsas impositiões et barras non collegeretis nec colligi faceretis aut permetteretis in locis vestris absque nostri licencia et auctoritate. Et nichilominus omnes generales et novas impositiões et barras per vos in locis vestris positas cum ipso intrumento publico revocastis et sustulistis et pro revocatis et sublatiis haberi penitus voluistis, prout in dicto instrumento hec et alia laciis continentur. Attendentes etiam per vos dictum comitem fuisse nobis humiliter supplicatum ut cum vos temporibus retrolapsis magna subsidia et adiutas feceritis rei publice regni nostri pro defensione ipsius rei publice magnasque expensas feceritis et facere vos oporteat pro constructione et reparacione murorum et vallorum locorum terre vestre ut ipsa loca se defendere valeant ab insultibus et aggressionibus illarum gentium extranearum que in multitudine infinita discurrunt per diversas mundi partes et terram nostram diversis vicibus invadere attemptarunt et inibi dampna quam plurima intulerunt, pro supportacione dictarum expensarum ad aliquod tempus congruum impositiões generales inferius declaratas vobis concedere dignaremur. Igitur, vestre supplicacioni ex dictis respectibus

¹⁰ Al marge esquerra del document: Fuit tradita procuratori dicti vicecomitis ut supra in difiniciónē (...).

condescendentes benigne, tenore presentis carte nostre firmiter valiture concedimus vobis de gracia speciali ut in omnibus et singulis locis vestris inferius designatis possitis ex presenti nostra licencia et auctoritate statuere et ordinare imposiciones generales, dumtaxat duraturas per duodecim annos ab hac die inantea computandos, in rebus subscriptis et per modum inferius designatum, videlicet:

En la vila de Castelló, sien les imposicions següents, ço és, de pan que tot flaquer o altra persona qui pastarà pan per vendre, pach per cascuna migera de formet IIII diners. Item, per cascuna migera d'ordi e de tot altre splot, II diners. Item, de tot pan cuyt qui-s vena en la dita vila, pach segons la dita forma.

Item, vin pach la sisena part del preu lo venedor. E més avant, tot vi qui sia mes dins la vila de Castelló per vendre o per despendre pach lo sisén.

Item, de carn, dos diners per lliura carniçera. Item, per cascun cabrit o anyell qui-s vendrà en gros, IIII diners, e si-s ven a pes, II diners per lliura carniçera.

Item, de pex, VI diners per lliura de diners.

Item, de oli, per cascun quarton, dos sous.

Item, de drap de li qui-s vendrà o-s comprarà en la vila de Castelló pach I diner per cana lo comprador e lo venedor, tres malles per lliura de diners. E de tots vels de lin qui-s vendran e-s compraran per mercaderia, tres diners per lliura de diners lo comprador e altres tres malles lo venedor I^a vegada, e aytantes vegades com se venen per mercaderia lo comprador, tres malles per lliura. Item, tothom qui farà drap de lin o d'estopa o de cànem o de genestes, pach per cana de drap de li I diner e per cana de drap d'estopa, de cànem e de genestes una malla. Item, tothom qui vendrà drap de li o d'estopa o de cànem o de genestes a menut pach tres malles per lliura el comprador; per cascuna cana de drap de li, un diner; e per cascuna cana de drap d'estopa o de cànem o de genestes, una malla. E si-l ven en gros, pach lo comprador tres malles per lliura e el venedor altres tres malles per lliura. Item, tothom qui comprarà dels dits draps dins lo Comdat e aquells portarà a la vila de Castelló e puyt lo-s ne traurà sens venda, pach tres malles per lliura. Item, tothom qui comprarà per revendre o per mercaderia drap de lin o d'estopa o de cànem o de genestes, pach per cana tres malles lo comprador e altres tres malles lo venedor. E per semblant manera de fil de lin, d'estopa, de cànem o de genestes pach lo comprador tres malles per lliura e el venedor altres tres malles per lliura.

Predictas itaque imposiciones et exacciones, prout superius specificè declarantur, concedimus vobis dicto comiti ex respectibus supradictis ad dictos duodecim annos a presenti die inantea secururos et non ultra, intra quos possitis licite et impune dictas imposiciones et exacciones colligere et levare seu colligi et levare facere omni obstaculo quiescente. Mandantes per hanc eandem inclito et magnifico infanti Johanni, primogenito nostro carissimo, duci Gerunde et comiti Cervarie ac generali gubernatori in regnis et terris nostris, aliisque universis et singulis officialibus et subditis nostris presentibus et futuris quatenus huiusmodi concessionem nostram firmam habeant et observent et contra non veniant quavis causa.

In cuius rei testimonium presentem fieri iussimus nostri sigilli appensione munitam.

Data in Montecalbo, XXVIII^a die novembris, anno a nativitate Domini M^o CCC^o LXX° regnique nostri XXX° V^o. Petrus, cancellarius.

Dominus rex mandavit mihi Jacobo Conesa.

Probata¹¹.

Document 8

1370, octubre, 30. Montblanc.

El rei Pere el Cerimoniós, tal com s'havia acordat en la convenença signada entre ell i els comtes d'Urgell i d'Empúries i els vescomtes de Cardona i de Castellbó, autoritza les imposicions i les barres que, des de temps immemorial, es recaptaven a la vila de Castelló d'Empúries. La llicència conté una carta presentada per Berenguer Triall, procurador del comte Joan d'Empúries, en la qual aquest noble jurava que a l'esmentada població es percebién aquelles exaccions de de l'època del seu predecessor Ponç Hug IV.

ACA, C, reg. 920, f. 29 r.- 30 r.

In Cristi nomine. Noverint universi quod cum ad auditum nostri Petri, Dei gracia regis Aragonum et cetera, pervenisset quod comites Urgelli et Impuriarum et cetera¹². Ffirmatis siquidem predictos capitulis (sic) tam per dilectos consiliarios nostros Raymundum de Villanova, camarlengum nostrum et Jacobum de Faro, cancellarium nostri carissimi primogeniti, milites, procuratores per nos ad hec specialiter constitutos, quam per egregios viros Petrum, comitem Urgelli et vicecomitem Aggerensem, domicellum, nepotem, et Johannem, comitem Impuriarum, consanguineum, nostros carissimos, ac nobiles Hugonem, vicecomitem Cardone, et Rogerium Bernardi de Fuxio, vicecomitem Carriboni, milites, et postea per nos personaliter confirmatis. Quia inter cetera est conventum inter nos et dictos comites et vicecomites ut imposiciones et barre antique, de quibus memoria hominum in contrarium non existerit, levaretur per eos ac remanerent durante cognicione iudicum predictorum, prestito iuramento per eosdem comites et vicecomites que imposiciones essent antique iuxta capitulum memoratum. Propterea, prestito iuramento ad sancta Dei evangelia in posse fidelis prothonotarii nostri Jacobi Conesa, nostro nomine recipientis, per Berengarium Trial, procuratorem dicti comitis Impuriarum, quod imposiciones infrascripte erant antique antiquitate inferius declarata, ideo easdem imposiciones, prout per dictum

¹¹ Al marge esquerra del document: Recepit eam dictus comes in civitate Barchinone manu prothonotarii, die XIII^a octobris, anno a nativitate Domini M^o CCC^o LXXII°.

¹² *Segueix*: pro ut in alia vicecomitis Cardone registrata in presenti registro recto in X^a carta usque ibi «cum dicitur».

procuratorem oblate et presentate fuerunt, iussimus inseri in presenti pagina. Quas etiam impositiones dictas comes Impuriarum, in quodam instrumento publico acto in loco Castilionis Impuriarum, XXII^a die mensis octobris proxime preteriti, et clauso per Johannem Calloç, notarium publicum, expressit medio iuramento esse antiquas in hunc modum:

Coneguda cosa sia a tots, que com en lo loch de Sanct Johan Dezpin, pres Barcelona, nos en Johan, per la gràcia de Déu comte d'Ampúries, après alcun tractament prometéssim de paraula fer sagrament dins certs dies lavors enpreses e après comptadors de dir clar ço que sabéssim de les imposicions e barres novelles e generals qui's levassen e-s fossen levades en nostres comdat e senyoria. Per ço, per vigor e destret de la dita promissió, juram als sancts III evangelis corporalment per nos tocats, en mà e poder del notari dejús escrit, nos haver trobat per scriptures o testimonis dignes de fe que en la vila de Castelló d'Ampúries se són cullites e levades en temps d'en Ponç Huc, comte d'Ampúries, imposicions de pa e de vi e d'altres coses, la quantitat de les quals ignoram. Item, deim per virtut del dit sagrament nos haver trobat escriptures públiques o testimonis dignes de fe que en la vila de Castelló se són levades e cullites públicament en temps del noble en Malgaulin, comte d'Ampúries, e del senyor infant en Pere, comte d'Ampúries, e del senyor infant en Ramon Berenguer, pare nostre, imposicions generals de pa e de vi e d'altres coses, la quantitat de les quals ignoram.

Predictas itaque impositiones et exactiones, quas dictus comes et etiam dictus procurator suus in animam ipsius comitis iuraverunt fore antiquas antiquitate qua supra, dictus comes possit levare et facere levari et remaneant iuxta formam dicti capituli durante cognitione iudicum predictorum. Mandantes per hanc eandem universis et singulis officialibus et subditis nostris presentis et futuris quatenus huiusmodi convencionem firmam habeant et observent et contra non veniant quavis causa.

Ad hec ego dictus Berengarius Trial confiteor me nomine procuratorio quo supra, de quo procuracione constat per instrumentum publicum actum in loco Castilionis Impuriarum, dicta XXII^a die octobris, et clusum per dictum notarium, me dictum iuramentum in animam dicti comitis prestitisse et ipsius iuramenti virtute afirmo dictas impositiones esse antiquas antiquitate superius declarata.

In cuius rei testimonium, nos dictus rex presentem fieri iussimus nostro sigillo appendicio comunitam.

Data in Montecalbo, XXX^a die octobris, anno a nativitate Domini M^o CCC^o LXX° regnique nostri XXX° quinto. Petrus, cancellarius.

Ffuerunt itaque testes in firmamento facto per dictos procuratores domini regis dictosque comites et vicecomites dicta XXIII^a die septembris, apud locum Sancto Ihoanis de Pinu, Ffranciscus Çagarriga, algutzirius domini regis, miles, Berengarius de Relato, thesaurarius domine regine, Petrus de Marginibus, scriptor porcionis domus regie, consiliarii domini regis, Petrus Çacalm, legum doctor, auditor curie regie, Bernardus de Palaciolo, et Jhoannes Geraldí, licenciati in legibus. Et in confirmatione inde facta per dictum dominum regem in civitate Barchinone, die crastina, XXV^a die mensis septembris, reverendus in

Cristo pater dominus Romeus, divina providencia episcopus Ilerdensis, et religiosus frater Guillelmus de Apilia, comendator Montissoni, et dicti Raymundus de Villanova et Jacobus de Faro.

Dominus rex mandavit mihi Jacobo Conesa, qui eam habuit pro visa.

Probata¹³.

Document 9

1370, desembre, 16. Montblanc

El rei Pere el Cerimoniós autoritza les imposicions i les barres que el noble Pere Galceran de Pinós havia jurat que es recaptaven, des de temps immemorial, a la vila de Bagà. La llicència conté un trasllat de la nota presentada per un representant d'aquell noble, on apareix una detallada relació de les antigues exaccions percebudes a l'esmentada població.

ACA, C, reg. 920, f. 32 r.-32 v.

Petrus, Dei gracia rex Aragonum et cetera, ffidelibus nostris vicario Berge et Berguitani ac subvicariis Minorise et Bagiarum ac Berguitani vel eorum locatenentibus, salutem et gratiam. Pridem nobis mandaverimus ut impositions, quas nobilis et dilectis consiliarius noster Petrus Galcerandus de Pinosio, miles, in aliquibus locis suis faciebat levare et colligi, faceretis omnino cessare, alia quod adversus ipsum et suis loca ac homines procederetis viriliter. Quia tamen idem nobilis in nostra constitutus presencia iuravit ad sancta Dei quatuor evangelia quod impositiones quas ipse faciebat in loco seu villa sua de Bagano colligi et levare fecerunt etiam ipse et sui predecessores levare et colligi a tanto citra tempore quam hominum memoria in contrarium non existit et quod nullas alias impositiones novas ipsi vel aliquis pro eo in dicta villa levavit. Ideo vobis et singulis vestrum dicimus et mandamus quatenus super exactione dictarum impositionum vigore dicti per nos vobis iam facti mandati aut alium impedimentum minime faciatis.

Data in Montealbo, XVI^a die decembris, anno a nativitate Domini millesimo CCC^o LXX°. Petrus, cancellarius.

Petrus de Gostemps mandavit (...) per nobilem Raimundum Alamani de Cervilione Jacobo de Faro, consiliario.

Prestitit dictus nobilis Petrus Galcerandi de Pinosio iuramentum de quo fit mencio in precedenti littera, et fuit per venerabilem Jacobum de Faro, militem, consiliarium domini regis, ex parte ipsius domini assignatus terminus dicto nobili quod infra quindecim dies post datam dicte littere computandos miserit ad curiam domini regis illas

¹³ Al marge esquerra del document: Recepit eam dominum Comes in civitate Barchinone manu prothonotarii, die XIII° octobris, anno MCCCCLXXII^o.

imposiciones quas asserit esse antiquas in villa sua de Bagano ut in dicta littera continetur, et de eisdem impositionibus easdem (...) distincte iuramenti predicti virtute promisit dicere veritatem, quequidem imposiciones sunt inferius inserende.

Postea, prima vel secunda die ianuarii, anno a nativitate Domini millessimo CCC^o LXX primo, quidam qui dixit se cursorem dicti nobilis Petri Galcerandi tulit michi quandam litteram eiusdem nobilis (...) de predictis mencionis, tulit etiam michi simul cum ipsa littera quandam cedula tenoris sequentis:

Les imposicions de Bagà:

Primerament, levam de tota carn frescha que-s vena dins la vila III diners.

Item, de tota carnsalada de porch o de truga qui-s vena dins la vila, III diners per lliura.

Item, d'ovella salada qui-s vena dins la vila, VIII diners per bèstia.

Item, de tota somada de vi qui-s vena dins la vila, II sous X diners.

Item, de tot oli qui-s vena dins la vila, III diners per mig quarter entre lo comprador e lo venedor.

Item, de tot sester de civada qui-s vena dins la vila, XII diners entre lo comprador e lo venedor.

Item, de tot sester de sal qui-s vena dins la vila, VI diners.

Item, de cascun sester de blat qui-s vena, qui isque per persones estranyes, VIII diners entre lo comprador e lo venedor.

Item, de tot sester de forment qui-s past per vendre, IIII sous.

Item, de tot drap ne lana ne filaça qui-s vena dins la vila, III diners per lliura de sous entre lo comprador e l venedor.